

Διὰ τῶν νόμων 1543/1950 καὶ 1600/1951 "περὶ προστασίας τοῦ λιγνίτου" ἐκυρώθησαν καὶ ὁλοκληρώθησαν αἱ πρὸ αὐτῶν ἰσχύουσαι διατάξεις τῶν ἀγορανομικῶν ἀποφάσεων (13862/18-2-1946, 21/1948, 9/1949 καὶ 75/1950) αἱ ἁποίαι ἐπέβαλλον εἰς τὰ κλινοθεραμοκοικεῖα τὰ ἀσβεστοκοικεῖα, τὰ οἰνοπνευματοκοικεῖα Β' Κατηγορίας καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους κλάδους βιομηχανιῶν καὶ βιοτεχνιῶν ὑποχρεωτικὴν κατανάλωσιν ἑγχωρίου λιγνίτου καὶ ἐπὶ πλέον διὰ καταστατικῶν διατάξεων ἐθεσπίσθη εἰσφορά προστασίας τοῦτοῦ.

Οἱ Νόμοι ὅμως οὗτοι ἔτυχον κλημμελεστάτης ἐφαρμογῆς. Ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1955 καὶ ἐφεξῆς ἡ Διοίκησις ἠνέχθη τὴν κατὰ παράβασιν τοῦτων χρησιμοκοίησιν ὑγρῶν καυσίμων ὑπὸ ἐπιχειρήσεων ὑποχρέων εἰς ἀποκλειστικὴν κατανάλωσιν λιγνίτου ἐκτός δὲ τοῦτου ἔχορηγησεν εἰς τινὰς ἐκ τοῦτων κατὰ παράβασιν τῶν αὐτῶν νόμων ἀτομικὰς ἀδείας χρήσεως ὑγρῶν καυσίμων καὶ ἐνεθάρρυνε τὴν συνέχισιν τῶν παραβάσεων. Τὸ Συμβούλιον Ἐκικρατείας διὰ σειρᾶς ἀποφάσεων (758/1961, 1319/1961, 451/1962, 452/1962 κ.λ.κ.) ἔκρινε παράνομον τὴν κατὰ τὰ ὅσα χρησιμοκοίησιν ὑγρῶν καυσίμων ἠκύρωσε δὲ καὶ τὰς χορηγηθείσας ἀδείας. Παρὰ ταῦτα ὅμως αἱ ἀποφάσεις του ἠγνοήθησαν καὶ δὲν ἐξετελέσθησαν. Ἐμειώθη ὡς ἐκ τοῦτου οὐσιωδῶς ἡ κατανάλωσις τοῦ λιγνίτου μὲ ἀναπόφευκτον ἐπακόλουθον τὸν ἀντίστοιχον περιορισμὸν τῆς παραγωγῆς.

Ἐν τῷ μεταξῷ ἐξεδόθη τὸ ὑπ'ἀρ.4256/1962 Ν.Διάταγμα "περὶ ἐπεκτάσεως βιομηχανιῶν καὶ τινῶν ἄλλων διατάξεων" εἰς τὸ ἄρθρον 13 παρ.7 τοῦ ὁποίου περιελήθηθῃ δυνητικῆς χρήσεως ἑκαδοσιοδοτικῆς διάταξις ὀρίζουσα "ὅτι διὰ Β.Διαταγμάτων ἐκδιδομένων τῇ προτάσει τοῦ Ἐμπορίου κατόπιν γνώμης ἐπιτροπῆς συνιστωμένης ὑπ'αὐτοῦ δύνανται νὰ ρυθμίζονται τὰ θέματα ὑποχρεωτικῆς κατανάλωσεως τοῦ λιγνίτου ἐπὶ σκοπῷ προστασίας τοῦτοῦ". Ὡς προκύπτει ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης δὲν

κατηργήθησαν δι'αυτής αι διατάξεις τῶν νόμων 1543/1950 καὶ 1640/1951. Τουναντίον ἐπανελήφθη δ' ὑπ'αυτῶν προβλεπόμενος σκοπὸς τῆς προστασίας τοῦ λιγνίτου ἠλλαξε δὲ μόνον ἡ διαδικασία καὶ τὸ ὄργανον ρυθμίσεως ταύτης τοῦτο δὲ δυνητικῶς.

Ἡ δυνάμει τοῦ ὡς ἔνω ἄρθρου 13 παρ.7 συσταθεῖσα διὰ τῆς ὑπ'ἀρ.235488/9315/16-11-62 ἀποφάσεως τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ἐπιτροπῆ ἔγνωμάτευσεν διὰ τοῦ ἀπὸ 5 Μαρτίου 1963 πρακτικοῦ αὐτῆς ὅπως ἡ ὑποχρεωτικὴ κατανάλωσις λιγνίτου διατηρηθῆ εἰς τοὺς ἐξῆς κλάδους ἐπιχειρήσεων " α) Τὰ ἀσβεστοποιεῖα ἀπάσης τῆς χώρας ἐξαιρουμένης τῆς τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης καὶ Μεγάρων, β) Τὰ κλινθοκεραμοποιεῖα ἀπάσης τῆς χώρας γ) Τὰ ἄρτοποιεῖα ἀπάσης τῆς χώρας ἐκτός τῶν τῆς τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης τῶν πόλεων τῶν ἐχουσῶν πληθυσμῶν ἔνω τῶν 20 χιλιάδων καὶ τῶν ἀνεγνωρισμένων τουριστικῶν κέντρων καὶ δ) Τὰ οἰκονομητοποιεῖα Β: Κατηγορίας μὲ ἐξηρητημένην ἐξ ὠρισμένων προϋποθέσεων δυνητικὴν ἐξαιρέσειν τῆς νήσου Κρήτης. Τὰς ὡς ἔνω μερικὰς ἐξαιρέσεις ἠτιολόγησεν εἰδικῶς ἡ Ἐπιτροπὴ διὰ τοῦ ὡς ἔνω πρακτικοῦ τῆς.

Τὸ ἐκδοθέν μετὰ μακρὰν καθυστέρησιν τὴν 19/6/64 ὑπ'ἀρ. 343 Β.Δ. ἀπέστη οὐσιαστικῶς τῆς ὡς ἔνω γνωμοδοτήσεως τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐξήρесе τῆς ὑποχρεωτικῆς καταναλώσεως καὶ τὰ ἀσβεστοποιεῖα τῆς περιόχης τῶν νομῶν Θεσσαλονίκης καὶ Δράμας ὅπου λειτουργοῦν αἱ περισσότεραι ἀσβεστοποιεῖαι ἐπιχειρήσεις ὡς καὶ σημαντικὰ λιγνιτωρυχεῖα δυνάμενα νὰ ἐφοδίζουσι ταύτας.

Διὰ τῆς ἀναιτιολογήτου ταύτης ἐξαιρέσεως μειοῦται οὐσιαστικῶς καὶ ἡ καθ'ἑαυτὴν ἐλαχίστη προστασία λιγνίτου ὑπὲρ ἧς ἐγνωμοδότησεν ἡ ἐκ τοῦ νόμου Ἐπιτροπὴ ἐν ὁμοφωνίᾳ τῶν ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς δημοσίων ὑπαλλήλων ἐκπροσώπων τῶν ἀρμοδίων Ἐκπαιδευτικῶν. Ἐξ ἄλλου ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ αὐτοῦ πρόκειται Β.Διατάγματος ἐάν συνεχισθῆ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς θὰ ἐπι-

φέρη πλήρη κατάργησιν τῆς προστασίας τοῦ λιγνίτου. Ἦδη καί αἱ ὀλίγαι ἀπομείνουσαι μετὰ τῆν ἐξαιρέσιν τῶν νομῶν Θεσσαλονίκης καί Δράμας ὑπόχρεοι εἰς κατανάλωσιν λιγνίτου ἐπιχειρήσεις ἤρχισαν νά εἰσάγουν ἕνα λέβητα καύσεως ὑγρῶν καυσίμων ἄλλας ὀλίγων δεκάδων χιλιάδων δραχμῶν ἰσχυριζόμενοι δέ ὅτι οὕτω ἐκσυγχρονίζουσι τὰς ἐγκαταστάσεις των ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς διατάξεως ταύτης ἐπικαλοῦνται τὴν ὑπ' αὐτῆς προβλεπομένην ἀπαλλαγὴν καί χρησιμοποιοῦν ὑγρὰ καύσιμα. Τὰς καταστρατηγήσεις ταύτας ἐνόησεν ἡ ρηθεῖσα διάταξις τοῦ ἄρθρου 4 διότι ἔχει ὡς προϋπόθεσιν ἀπαλλαγῆς ὅτι ἐκσυγχρονισμένα ἐγκαταστάσεις εἶνε μόνον αἱ καίλουσαι ἕνδρα καύσιμα ἐν ᾧ ὡς εἶνε γνωστὸν ὅτι εἰς ὅλας τὰς προηγμένας οἰκονομίας ὑπάρχουν ἐκσυγχρονισμένα ἐγκαταστάσεις διὰ καύσιν λιγνίτου. Ἐν Γερμανίᾳ κλειστά βιομηχανίαί λειτουργοῦν δι' ἐκσυγχρονισμένων ἐγκαταστάσεων καύσεως λιγνίτου. Τά κλειστά δέ τῶν τιμμεντοποιεῖων χρησιμοποιοῦν γερμανικὸν λιγνίτην, ὃ ὁποῖος εἶνε κατώτερος τοῦ ἑλληνικοῦ.

Ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ οὗ πρόκειται Β. Διατάγματος ἐμειώθη οὐσιωδῶς ἡ κατανάλωσις καί κατ' ἀναπόφευκτον συνέπειαν καί ἡ παραγωγή τοῦ ἑγχωρίου λιγνίτου ἐγένετο δέ ὡς ἐκ τοῦ του ἐπὶ βλάβῃ τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας εἰσαγωγή ἀντιστοιχῶν ἄλλοδαπῶν καυσίμων. Πολλὰ ἰδιωτικὰ λιγνιτωρυχεῖα ἔκλεισαν τὰ δέ ἄλλα φωτοζωοῦν.

Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα εἶνε ἀντίθετα καί πρὸς τὸν ἐπιδιωχθέντα διὰ τοῦ ὡς ἔνω Β. Διατάγματος σκοπὸν τῆς προστασίας τοῦ λιγνίτου καί πρὸς τὰς διατάξεις τῶν νόμων 1543/1950 καί 1640/1951 καί πρὸς αὐτὴν τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 13 παρ. 7 τοῦ Ν. Δ. 4256/1962 ἥτις ὀρίζει ἐπιτακτικῶς ὅτι ἡ ρύθμισις τῆς ὀποχρεωτικῆς καταναλώσεως τοῦ λιγνίτου δι' ἧς παρέχεται διὰ τοῦ ἄρθρου τοῦτου ἐξουσιοδότησις δέν νά γίνεταί ἐπὶ σκοπῷ προστασίας τοῦ λιγνίτου. Κατέστη οὕτω προβληματικὴ καί ἡ σκοπιμότης

καί αὐτήν ἔτι ἡ νομιμότης τοῦ Διατάγματος τοῦτου διότι ἀπεδείχθη ἀντίθετον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ ἔξουσιοδοτικοῦ νόμου. Εἶνε ἐπὶ πλέον καί πρὸ παντός ἀντίθετος πρὸς τὴν χαραχθεῖσαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πολιτικὴν. Ἡ Κυβέρνησις ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ἐμμετάλευσιν καί τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ ἠπογαίου ἔθνικοῦ πλοῦτου ἐξήγγειλε τὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διδθεσιν 480 ἑκατομμυρίων δραγμῶν εἰδικῶς δὲ διὰ τὸν λιγνίτην ἀνέθεσεν τῆς μελέτην τῆς ἀναπτύξεως τῆς λιγνιτοπαραγωγῆς καί τῆς ἀξιοποιήσεως ταύτης, εἰς τὸν οἶκον MENDERSTAMM καί εἰς ἐπιτροπὴν ἐλλήνων εἰδικῶν ὑπὸ τὴν προεδρίαν καθηγητοῦ τοῦ Πολυτεχνείου. Εἶνε ἐξ ἄλλου γνωστὸν ὅτι κατὰ τὸ γενικὸν πρόγραμμα τῆς ἡ Κυβέρνησις ἐπιδιώκει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας ὅχι μόνον διὰ τῆς ἰδρύσεως δημοσίων ἐπιχειρήσεων ἀλλὰ καί πρὸ παντός διὰ τῆς ἐνισχύσεως καί καθοδηγήσεως τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας καί τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων.

Εἶνε ὅμως ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτιθεμένων ἀναμφισβήτητόν ὅτι ἐάν τὸ ὡς ἔνω ἠπ' ἄρ. 343/1964 Β.Διάταγμα ἠθέλε διατηρηθῆ περαιτέρω ἐν ἰσχύϊ αἱ ἰδιωτικαὶ λιγνιτωρυχικαὶ ἐπιχειρήσεις θὰ ἐκλείψουν ἕως ὅτι νὰ ἔχη καταρτισθῆ ἡ ὡς ἔνω μελέτη καί τὸ ὀλοκληρωμένον πρόγραμμα ἀξιοποιήσεως τῆς λιγνιτοπαραγωγῆς.

Δι' ὅλους τοὺς λόγους τοῦτους ἔθεωρήσαμεν ἐπιβεβλημένην τὴν κατάργησιν τοῦ περὶ οὗ πρόκειται Β.Διατάγματος καί τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἐπισυνακτομένου ἐν σχεδίῳ νέου Διατάγματος τοῦ ὁποίου αἱ διατάξεις εἶνε ταυτόσημοι μὲ τὴν ἀπὸ 5 Μαρτίου 1963 ὡς ἔνω γνωμᾶτευσιν τῆς ἐκ τοῦ νόμου Ἐπιτροπῆς.

Εἶνε εὐνόητον ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀποβλέπει εἰς εὐρυτέραν ἀξιοποίησιν καί προστασίαν τοῦ ἐγγυρίου λιγνίτου οἷα ὑπάρχει εἰς ὅλας τὰς λιγνιτοπαραγωγὰς χώρας. Ταύτην ὅμως θὰ πραγματοποιήσῃ μετὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ πενταετοῦς προγράμματος οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καί κατὰ τρόπον ὥστε νὰ μὴ θιγῆ ἡ ἀταγωνιστικότης τῶν ἐξαγωγικῶν βιομηχανικῶν κλάδων. Ἐν τῷ με-

ταξύ έως ότου πραγματοποιηθῆ τοῦτο ἐπιβάλλεται νά κατοχυρωθῆ ἡ ὑποχρεωτική ἢ ὑποχρεωτική κατανάλωσις ἀγνίτου ἀπό τῶν τερσάρων κλάδων βιοτεχνιῶν τοῦς ὅποιους ὑπέδειξεν ἡ ἐπιτροπή τοῦ άρθρου 13 παρ.7 καί οἱ ὅποιοι ὅτε εἶνε ὅτε εἶνε δυνατόν νά γίνουν ἐξαγωγικοί διότι τά προϊόντα τούτων λόγω τῆς φύσεως καί τοῦ ὄγκου των )ἄσβεστος, πλινθοκέραμοι, ἄρτος) ὅτε δύνανται νά ἐξαχθοῦν ὅτε ὑπόκεινται εἰς συναγωνισμόν ἔξωθεν.

Ἡ διατήρησις ἐν ζωῇ τῶν ἰδιωτικῶν λιγνιτωρυχείων ἡ ὅποια εἶνε ἀδύνατος ὄνευ τῆς ἐλαχίστης προστασίας ὑπέρ τῆς ἐγνομήτευσεν. Ἡ ἀνωτέρω ἐπιτροπή, θά ἀποβῆ κολλακλῶς χρήσιμος διά τήν οἰκονομίαν τῆς χώρας καί δῆ 1) θά ἐξασφαλίσῃ ἐργασίαν εἰς σεβαστόν ἀριθμόν ἐργατῶν λιγνιτωρυχῶν τοῦς ὅποιους μαστίζει ὡς γνωστόν ἀνεργία 2) θά ἐπιφέρῃ οἰκονομίαν συναλλάγματος διά τοῦ ἀντιστοίχου περιορισμοῦ εἰσαγωγῆς ἀλλοδαπῆς καυσίμων 3) θά ἐξυπηρέτησῃ τῶς εἰς καύσιμα δι' οἰκιακῆν θέρμανσιν ἀνάγκας τῶν πληθυσμῶν τῆς ὑπαίθρου ἡ ὅποια ὑποφέρει ἀπό ἔλλειψιν καυσόξυλων καί δῆ εἰς εὐθηνάς τιμᾶς διότι διά τῆς ἀεξήσεως τῆς καταναλώσεως καί κατά συνέπειαν τῆς παραγωγῆς θά μειωθῆ τό κόστος αὐτῆς. Ἐπί πλέον τούτου τά ἰδιωτικά λιγνιτωρυχεῖα διατηρούμενα ἐν λειτουργίᾳ θά ἀποτελέσουν πυρῆνας καί βάσει τῆς περαιτέρω ἀξιοποιήσεως τοῦ λιγνίτου βάσει τοῦ καταρτισθῆσομένου μετὰ τήν ὀλοκλήρωσιν τῆς ὡς ἄνω μελέτης προγράμματος.